

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Valkenswaard

Onderzoek gemeente

Onderzoek naar voor- en vroegschoolse educatie

Datum vaststelling: 5 april 2022

Samenvatting

De Inspectie van het Onderwijs houdt toezicht op de wijze waarop de gemeenten de verplichtingen aangaande het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) nakomen. Gemeenten hebben hiervoor een digitale vragenlijst ingevuld.

Volgens de analyse van de digitale vragenlijst van de gemeente Valkenswaard bestaan er mogelijk risico's ten aanzien van de uitvoering van de wettelijke vve-verplichtingen in deze gemeente. We hebben daarom besloten een onderzoek uit te voeren.

We hebben de vragenlijst geverifieerd aan de hand van de aangeleverde documenten en de toelichting daarop, in een gesprek met betrokkenen van de gemeente. Vervolgens hebben we de eisen met betrekking tot het vve-beleid beoordeeld en de eigen aspecten van kwaliteit gewaardeerd.

Beeld van de kwaliteit van vve binnen de gemeente

Het beeld dat we naar aanleiding van ons onderzoek hebben, is dat de gemeente Valkenswaard sinds afgelopen jaren voortvarend aan de slag is gegaan om het vve-beleid steviger in de steigers te zetten. De gemeente staat midden in het proces van het goed vastleggen en uitrollen van het beleid, zoals het realiseren van een goede samenwerking tussen de partners. Dit is een stevige taak omdat de samenwerking tussen de kinderopvang en de basisscholen nog niet altijd even vlot en effectief plaatsvindt.

Om het vve-beleid steviger te verankeren is in december 2019 een beleidsnotitie verschenen met als titel: "vve Beleid 2020-2021 voor- en vroegschoolse educatie gemeente Valkenswaard". Hierin is het vve-beleid helder geformuleerd. Echter dit kan op een aantal beleidsonderdelen en standaarden nog verder ontwikkeld worden. Zo zijn de te bereiken doelen nog niet erg concreet geformuleerd. Als deze doelen concreter worden geformuleerd kan de gemeente tijdens de beleidsperiode en ook achteraf monitoren of deze doelstellingen zijn behaald.

Positief is dat de gemeente in overleg met een aantal buurgemeenten afgesproken heeft een vve-monitor te laten uitvoeren om het zicht op de kwaliteit en de standaarden te vergroten om vervolgens waar nodig de kwaliteit te kunnen verhogen. De gemeente pakt hierin inmiddels duidelijk haar rol als regievoerder. De vernieuwing van het

Gemeente: Valkenswaard
Gemeente nummer: 0858

OAB-budget gemeente 2021:
€362.027

Aantal houders in de gemeente
zonder voorschoolse educatie: 5

Aantal houders in de gemeente met
voorschoolse educatie: 4

Aantal kinderdagverblijven
met voorschoolse educatie in de
gemeente: 8

Aantal schoolbesturen in de
gemeente: 2

GGD-regio: Brabant- Zuidoost

beleid is met input van alle betrokken partners vorm gegeven. Alle partners zien de meerwaarde in van samenwerking op het gebied van vve. De overlegstructuur binnen de gemeente op het gebied van vve is adequaat en vindt structureel plaats binnen de Lokaal Educatieve Agenda.

Wat moet beter bij vve?

Er is geen standaard met een wettelijke basis als onvoldoende beoordeeld. Echter het maken van resultaatafspraken vanuit de gemeente met de partners kan nog aan diepgang winnen. De gemeente heeft inmiddels met de schoolbesturen die vroegschoolse educatie aanbieden afspraken gemaakt over de doelen in kennis en vaardigheden aan het einde van de kleuterperiode. Deze zijn nog wat algemeen en beperkt op te bereiken resultaten geformuleerd, waarmee het achteraf lastig is om na te gaan of alle inzet en middelen daadwerkelijk zorgen voor het voorkomen van achterstanden wanneer kinderen aan groep 3 van de basisschool beginnen.

Wat kan beter bij vve?

De ouderbetrokkenheid wordt binnen het vve-beleid als belangrijke sleutel naar succes gezien. Hierover heeft de gemeente nog geen concreet beleid ontwikkeld.

De gemeente heeft ook een verantwoordelijkheid bij het vaststellen of haar eigen vve-beleid het gewenste effect heeft. Het is daarom van belang dat ze met de voor- en vroegscholen afspraken maakt over welke informatie over de kwaliteit en behaalde resultaten ze nodig heeft.

Ook zijn er nog geen concrete afspraken gemaakt met de vve-instellingen over de wijze waarop ze hun eigen kwaliteit evalueren, verbeteren en borgen. Tot slot kan de systematische evaluatie van het eigen vve-beleid en het bepalen en vaststellen van de resultaten aan kwaliteit winnen.

Vervolg

De gemeente Valkenswaard heeft binnen het vve beleid al een flinke verbetering gemaakt, echter kan binnen de wettelijke taken het maken van resultaatafspraken nog verder concretiseren. We hebben er vertrouwen in dat de gemeente deze in de komende periode met de partners verder vorm en inhoud gaat geven en vragen ons daar voor het einde van dit kalenderjaar (2022) over te informeren.

Inhoudsopgave

	Samenvatting	0
1.	Opzet onderzoek	5
2.	Resultaten onderzoek op gemeenteniveau	7
3.	Reactie van de gemeente	12

1. Opzet onderzoek

De inspectie heeft onderzoek uitgevoerd bij de gemeente Valkenswaard.

Werkwijze

- Analyse van de beantwoorde digitale vragenlijst in relatie tot de bevindingen tijdens eerder onderzoek van het vve-beleid van de gemeente;
- Analyse van aanvullend opgevraagde informatie in relevante beleidsdocumenten van de gemeente;
- Een gesprek met de betrokken beleidsambtenaar en wethouder over het vve-beleid van de gemeente;
- Beoordeling van het vve-beleid van de gemeente Valkenswaard.

Bij het onderzoek naar vve-gemeenten worden de volgende standaarden onderzocht.

Standaarden gemeente	Onderzocht
1. Gemeentelijk beleid	
1.1 Definitie doelgroepkind	•
1.2 Bereik	•
1.3 Toeleiding	•
1.4 Doorgaande lijn	•
1.5 Resultaten	•
1.6 Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau	•
2. Vve beleidscontext	
2.1 Integraal vve-programma	•
2.2 Ouders	•
2.3 Externe zorg	•
2.4 Interne kwaliteitszorg voor- en vroegscholen	•
2.5 Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau	•
3. Vve condities	
3.1 De gemeente heeft geregeld dat de GGD de basiskwaliteit van de voorscholen beoordeelt	•
3.2 Er is een gemeentelijk vve-subsidiekader	•

Onderzoeksactiviteiten

Wij hebben de jaarlijkse vragenlijst, ingevuld door de gemeente, geverifieerd. Dit hebben we gedaan aan de hand van de aangeleverde documenten en de toelichting daarop, in een gesprek met

betrokkenen van de gemeente. Vervolgens hebben wij de eisen met betrekking tot het vve-beleid beoordeeld en de eigen aspecten van kwaliteit gewaardeerd.

Legenda

De beoordeling en waardering van standaarden wordt in dit rapport aangegeven door de hiernaast geplaatste legenda.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de resultaten van het gemeentelijke onderzoek naar vve en de afspraken over het vervolgtoezicht.

In hoofdstuk 3 hebben we de reactie van de gemeente op het onderzoek naar vve en de rapportage daarover opgenomen.

Legenda

Beoordelingen en waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- O** Onvoldoende
- K** Kan beter
- V** Voldoende
- G** Goed

2. Resultaten onderzoek op gemeenteniveau

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek bij de gemeente Valkenswaard op de standaarden voor vve.

Samenvattend oordeel

De gemeente Valkenswaard voldoet aan haar wettelijke verplichtingen voor wat betreft vve, echter er is ruimte voor versterking van onderdelen. Versterking is zeker ook mogelijk binnen de vve-beleidscontext, waar het gaat om ouderbetrokkenheid en evaluatie van vve op de niveaus van vve-locaties en gemeente. De vve-condities voldoen aan de wettelijke eisen.

2.1. Voor- en vroegschoolse educatie in de gemeente

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van de kwaliteitsgebieden 'Gemeentelijk vve-beleid (1)', 'Vve-beleidscontext (2)' en 'Vve-condities (3)'.

Gemeentelijk vve-beleid	O	K	V	G
1.1 Definitie doelgroepkind			•	
1.2 Bereik				2
1.3 Toeleiding			•	
1.4 Doorgaande lijn			•	
1.5 Resultaten			•	
1.6 Vve-coördinatie op gemeentelijk niveau			•	

Vve-beleidscontext	K	V	G
2.1 Integraal vve-programma		•	
2.2 Ouders	•		
2.3 Externe zorg		•	
2.4 Interne kwaliteitszorg voor- en vroegscholen	•		
2.5 Systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau	•		

Vve-condities	O	K	V	G
3.1 De gemeente heeft geregeld dat de GGD de basiskwaliteit van de voorscholen beoordeelt			•	
3.2 Er is een gemeentelijk subsidiekader			•	

Gemeentelijk vve-beleid

Context:

De gemeente krijgt sinds 2019 van het ministerie van OCW een budget voor gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (goab). Consequentie daarvan is onder meer het hebben en uitvoeren van een vve-beleid. Het vve-beleid is vastgesteld in samenwerking met vve-partners en verwoord in de notitie "vve beleid 2020-2021 voor- en vroegschoolse educatie gemeente Valkenswaard". De notitie biedt goed zicht op wat het vve-beleid in Valkenswaard beoogt. Op basis van deze notitie en de toelichting daarop door de gemeente is de inspectie in staat om een oordeel/waardering te geven voor het beleid en de praktische uitwerking daarvan.

1.1 De gemeente heeft een doelgroepdefinitie

We beoordelen deze standaard als Voldoende. De gemeente Valkenswaard heeft in haar beleid de definitie van een doelgroepeuter vastgelegd. Verder draagt de gemeente er zorg voor dat de doelgroepdefinitie gecommuniceerd wordt in het veld, zodat hier geen misverstanden over kunnen bestaan en peuters bijvoorbeeld ten onrechte niet in aanmerking komen voor vve. De gemeente conformeert zich hiervoor aan de regionale afspraak dat JGZ bij het 18-maanden consult een indicatie kan afgeven op grond van risico's op talige achterstand in de ontwikkeling bij het jonge kind. Indien sprake is van risico's op grond van de nieuwe CBS-indicatoren, leidt dat ook tot indicering. Op peuterleeftijd kan alsnog een indicatie worden gegeven als daartoe aanleiding is.

1.2 Er zijn voldoende kindplaatsen

We beoordelen deze standaard als Goed. De gemeente heeft immers in samenspraak met de ouders voorzien in ruim voldoende kindplaatsen en heeft deze goed gespreid over de gemeente waar voorschoolse educatie wordt aangeboden. Dus ouders hebben altijd de keuze en een voorziening in de nabije omgeving om hun kind(eren) vve programma's te kunnen laten volgen. Volgens gegevens waarover de gemeente beschikt, laat het aantal doelgroepeuters dat voorschoolse educatie volgt een stijgende lijn zien, momenteel zijn dat er 43. Er zijn geen wachtlijsten. Zij draaien mee op de kinderopvanggroepen met vve, verspreid over de locaties. Daarnaast is de gemeente van mening dat door de goede samenwerking met het consultatiebureau van Zuidzorg, dat 100% van de kinderen ziet,

ervoor te kunnen zorgen dat alle kinderen met een vve-indicatie een voorschoolse voorziening bezoeken. Wij vinden dat de gemeente hiermee voldoende kan aantonen dat het huidige aanbod toereikend is.

1.3 De toeleiding naar voorscholen is geregeld

We beoordelen de Toeleiding als Voldoende. De gemeente heeft met JGZ afgesproken dat zij verantwoordelijk is voor indicatie van doelgroeppeuters en toeleiding naar locaties met voorschoolse educatie binnen de gemeente.

1.4 De doorgaande lijn

Deze voldoet aan wettelijke eisen, maar kan breder. Deze standaard beoordelen we als Voldoende, omdat er bij de overgang van voor- naar vroegschool gebruik gemaakt wordt van een uniform overdrachtsformulier waarin ook gegevens zijn opgenomen over de ontwikkeling van de peuter. Een warme overdracht van doelgroepkinderen blijft daarnaast wenselijk. We constateren dat dit nog wisselend plaatsvindt tussen de voorscholen en de naastgelegen basisscholen. De doorgaande lijn tussen voor- en vroegschool kan daarnaast verder verbreed worden naar meer en duidelijker afstemming tussen voor- en vroegscholen van bijvoorbeeld aansluiting van het aanbod bij gebruik van verschillende programma's, het pedagogisch-educatief handelen en de invulling van ouderbetrokkenheid.

1.5 Resultaatafspraken

De gemeente geeft aan dat er resultaatafspraken zijn, maar deze kunnen nog aan diepgang winnen, zodat behalve de procesgang waarin de ontwikkeling van de organisatie van vve zich bevindt, er ook ten aanzien van de inhoudelijke ontwikkeling gericht op kind- en leerlingenniveau nog slagen gemaakt kunnen worden. We beoordelen deze standaard als Voldoende. De gemeente heeft met de schoolbesturen en houders die actief zijn binnen de gemeente nog beperkte concrete afspraken gemaakt over het gewenste ontwikkelingsniveau van met name de doelgroepkinderen, zodat ze zonder of hooguit met beperkte achterstand in groep 3 van de basisschool kunnen beginnen. Daarmee voldoet de gemeente aan artikel 167, lid b van de WPO. Bij dit oordeel hoort de nuancering dat de gemeente tracht om in goed overleg met de besturen en partners met elkaar verdere afspraken te maken voor gewenste resultaten aan het einde van de peuterperiode. Samen met de nog te maken afspraken aan het einde van groep 2 van de basisschool ontstaat daarmee een goede monitor van de ontwikkeling van het jonge doelgroepkind.

1.6 De vve-coördinatie op gemeentelijk niveau

We waarderen de vve-coördinatie als Voldoende. De gemeente is regievoerder voor vve. Ze heeft gezorgd voor een helder vve-beleid, in samenwerking met betrokken vve-partners. Daarin zijn de visie,

ambities en resultaten verwoord. Tevens is voorzien in een duidelijke overlegstructuur door het organiseren van de Lokaal Educatieve Agenda op strategisch niveau en de wijze waarop gemonitord wordt, maar ook tussen de partners op uitvoeringsniveau.

Om nog beter zicht te hebben op de kwaliteit van het vve-beleid binnen de gemeente, heeft de gemeente Valkenswaard begin 2017 een onderzoek laten plaatsvinden in de vorm van een o- meting naar de stand van zaken binnen vve, met de vraagstelling: "*Op welke manier kan vve in Valkenswaard het best georganiseerd en gefinancierd worden vanaf 2018 in relatie tot de harmonisatie?*" Alle partners hebben aan dit onderzoek deelgenomen en onderschrijven de conclusies. Met de conclusies daaruit is de gemeente met de partners aan de slag gegaan om een verbeteringsplan en betere sturing op afspraken te bewerkstelligen. Daarnaast is het onderwerp 'actuele scholing' op vve in het basisonderwijs ook aan bod geweest, om deze structureler invulling te gaan geven.

Vve-beleidscontext

2.1 Er wordt gebruik gemaakt van integrale vve-programma's en kindvolgsystemen

We waarderen deze standaard als Voldoende.

In de gemeente gebruiken de voorscholen gecertificeerde programma's en bijbehorend kindvolgsystemen, die voldoen aan de regionale afspraken. De GGD-inspecties laten zien dat deze programma's ook feitelijk gebruikt worden. Over het volgen van de brede ontwikkeling van de kinderen kunnen nog meer concrete afspraken worden gemaakt.

2.2 Er is geen gemeentelijk ouderbeleid

We waarderen deze standaard als Kan beter. De gemeente heeft haar visie op ouderbetrokkenheid nog maar beperkt uitgewerkt. We missen bijvoorbeeld de onderbouwing van met welke (verschillen in) ouderpopulatie de gemeente te maken heeft en welke instrumenten de gemeente wil of kan inzetten om de ouderbetrokkenheid te vergroten.

In samenspraak met de voor- en vroegscholen, kan nagedacht worden op welke wijze ouders gestimuleerd kunnen worden om ook thuis ontwikkelingsgericht met hun kinderen bezig te zijn en hoe de gemeente daarbij ondersteuning kan bieden.

Wel heeft de gemeente een succesvolle avond over ouderparticipatie georganiseerd met goede sprekers, die goed is gevallen bij de partners. Interessant is wat de besturen en partners met deze informatie gaan doen om hun ouderbetrokkenheid te gaan versterken.

2.3 Er is een toegankelijk netwerk van externe zorg

We waarderen deze standaard als Voldoende. Er is op planmatige wijze overleg met relevante en betrokken partijen binnen en buiten de school om het kind (en ouders) van tijdige en adequate hulp te

voorzien.

2.4 Afspraken over interne kwaliteitszorg met voor- en vroegscholen moeten nader ingevuld worden

Deze standaard waarderen we als Kan beter. De gemeente heeft namelijk op dit moment geen concrete afspraken met de vve-instellingen over de wijze waarop ze hun eigen kwaliteit evalueren, verbeteren en borgen. Wij vinden dan ook dat de verantwoording aan de gemeente vanuit de vve-instellingen aan kwaliteit kan winnen, waardoor de kritische dialoog over kwaliteit van vve binnen de gemeente en met de partners kan versterken. De kwaliteit van het pedagogisch-educatief handelen van de pedagogisch medewerkers kan duidelijker in beeld worden gebracht en de wijze waarop het vve-programma wordt gebruikt, de omvang en kwaliteit van zorg en begeleiding die peuters is geboden, welke ontwikkeling de doelgroeppeuters hebben doorgemaakt en effecten van het ouderbeleid zouden deel kunnen uitmaken van een kwalitatieve rapportage aan de gemeente.

2.5 Er is geen systematische evaluatie en verbetering van vve op gemeentelijk niveau

Deze standaard waarderen we als Kan beter. We noemen hierbij dat het vve-beleid onlangs is vastgesteld en operationeel is geworden per januari 2020. Hoewel de gemeente beschikt over kwantitatieve gegevens, is ook duidelijk dat er meer, ook kwalitatieve, gegevens nodig zijn om vast te kunnen stellen dat het gemeentelijk beleid het gewenste effect heeft of dat er 'aan bepaalde knoppen gedraaid moet gaan worden'.

Zo kan de evaluatie binnen de PDCA-cyclus aan kwaliteit winnen. De gemeente Valkenswaard heeft samen met de andere 9 gemeenten in het Samenwerkingsverband (SWV) PO De Kempen aan een gerenommeerde organisatie de opdracht gegeven een vve-monitor uit te voeren bij de voorschoolse voorzieningen en basisscholen. We gaan er derhalve ook van uit dat in het nieuwe beleidsplan van de gemeente het periodiek evalueren nu als actiepunten zal worden opgenomen voor de aankomende beleidsperiode van vier jaar.

Vve-condities

3.1 De GGD beoordeelt de basiskwaliteit van de voorscholen

Deze standaard beoordelen we als Voldoende. De gemeente heeft met de GGD sluitende afspraken gemaakt over een jaarlijkse beoordeling van de basisvoorwaarden voor voorschoolse educatie bij de betrokken voorscholen.

3.2 Er is een gemeentelijk vve-subsidiekader

We waarderen deze standaard als Voldoende. De eisen die aan de houder gesteld worden, betreffen het voldoen aan de 'Basisvoorwaarden voorschoolse educatie'.

3. Reactie van de gemeente

Hieronder geeft het college van B en W een reactie op de uitkomsten van het onderzoek. De gemeente Valkenswaard geeft aan hoe zij hiermee aan de slag gaat.

Met de uitkomsten van uw onderzoek zijn we in de werkgroep VVE aan de slag gegaan.

In deze werkgroep hebben de kinderopvangorganisatie en scholen zitting die vve aanbieden evenals de GGD (jgz).

Voordat er resultaat afspraken gemaakt kunnen worden is het belangrijk om het proces eenduidig in beeld te krijgen zodat helder is wie wanneer betrokken wordt, wie regie heeft en daarmee aanspreekbaar kan zijn c.q. inzicht kan geven op een mogelijk wel of niet behaald resultaat.

Dit heeft opgeleverd dat in mei 2021 de resultaatafspraken rondom het proces van overdracht tussen kinderopvang en onderwijs (opnieuw) zijn vastgelegd.

De vervolg stap ten aanzien van de concrete resultaatafspraken met scholen voor VVE heeft vanwege corona/lockdown perikelen en personele wisselingen zowel bij de gemeente als het onderwijs een andere prioriteit gekregen waardoor de resultaatafspraken nu niet voor u beschikbaar zijn.

Wel kunnen we u aangeven dat wij voornemens zijn om in de werkgroep VVE van maart en mei 2022 de concept resultaatafspraken te bespreken en deze in de LEA van juni vast te stellen.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

